Kúria

ítélet

Az ügy száma: Bt.I.46/2020/8.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt a tanács elnöke,

Dr. Gimesi Ágnes előadó bíró,

Dr. Sebe Mária bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. május 19.

Az ügy tárgya: becsületsértés vétsége

elítélt(ek): terhelt1

Első fok: Szerencsi Járásbíróság 4.B.6/2019/13. számú ítélet,

2019. szeptember 25. napján, előkészítő ülés

Másodfok: -

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: legfőbb ügyész

Az indítvány iránya: törvénysértés megállapítása és megváltoztatás

Rendelkező rész

A Kúria a becsületsértés vétsége miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Szerencsi Járásbíróság 4.B.6/2019/13. számú ítéletének a közérdekű munka mértékét megállapító rendelkezése törvénysértő.

A megtámadott határozatot a büntetést kiszabó részében megváltoztatja,

a közérdekű munka tartamát 150 (százötven) órára enyhíti, továbbá

megállapítja, hogy ha a terhelt a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munka, illetve annak hátralévő része helyébe fiatalkorúak fogházában végrehajtandó szabadságvesztés lép.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Szerencsi Járásbíróság a 2019. szeptember 25. napján megtartott előkészítő ülésen meghozott 4.B.6/2019/13. számú ítéletével terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki becsületsértés vétségében [Btk. 227. § (2) bekezdés]. Ezért őt százhatvan óra közérdekű munka büntetésre ítélte. Rendelkezett arról, hogy a terhelt a közérdekű munkát hetenként legalább egy napon köteles fizikai munkakörben elvégezni, továbbá ha a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munkát, illetve annak hátralévő részét fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[2] Az ítélet 2019. szeptember 25. napján emelkedett jogerőre.

[3] **II.** 1. A Szerencsi Járásbíróság 4.B.6/2019/13. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész nyújtott be Fk.Bf.1491/2019. szám alatt jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 667. § (1) bekezdése alapján: arra hivatkozással, hogy közérdekű munka mértékének megállapítására és a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatának meghatározására vonatkozó rendelkezés törvénysértő.

[4] Az indítványban kifejtette, hogy a jogerős ítélettel szemben (más) rendkívüli jogorvoslatnak nincs helye, és a törvénysértés más eljárásban nem orvosolható.

[5] Az alapügyben eljárt bíróság a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát az előkészítő ülésen elfogadta, azonban az előkészítő ülésen az ügyész által indítványozott 150 óra közérdekű munkánál hátrányosabb jogkövetkezményt, 160 óra közérdekű munkát szabott ki, ezzel megsértette a Be. 565. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezést. E jogszabálysértés orvoslására a Be. 649. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

[6] Egyben rámutatott arra is, hogy a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatát törvénysértően állapította meg a jogerős ítélet, mert az a Btk. 110. § (2) bekezdése szerint – fiatalkorú terhelt esetében – fiatalkorúak fogháza.

[7] Mindezek alapján a legfőbb ügyész indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg, a Szerencsi Járásbíróság 4.B.6/2019/13. számú jogerős ítéletének a közérdekű munka mértékét meghatározó rendelkezése törvénysértő, egyben a megtámadott határozatot a büntetést kiszabó részében változtassa meg és a közérdekű munka mértékét 150 órában állapítsa meg, azzal, hogy a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata fiatalkorúak fogháza.

[8] 2. A Be. 668. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot – ha az elutasításának nincs helye – nyilvános ülésen bírálja el.

[9] Jelenleg veszélyhelyzetre vonatkozó különleges jogrend áll fönn.

[10] A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére 2020. március 11. napján 15 órától veszélyhelyzetet hirdetett ki [a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet 1. §, 4. §]. A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény 3. § (1) bekezdése szerint az Országgyűlés az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése alapján felhatalmazta a Kormányt, hogy a veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kormányrendeletek hatályát a veszélyhelyzet megszűnéséig meghosszabbítsa.

[11] A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő a többször módosított az egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 83. § (3) bekezdése értelmében a Kúria tanácsa a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot, ha azt a tanács elnöke szükségesnek tartja nyilvános ülésen, egyébként tanácsülésen bírálja el. Ha a jogorvoslatot tanácsülésen bírálja el, biztosítani kell, hogy az érintettek indítványa, észrevétele megismerhető legyen, azzal összefüggésben az érintettek észrevételt terjeszthessenek elő [74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 83. § (4) bekezdés]. Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetése napján 15 órakor lépett hatályba [95. § (1) bekezdés]. A 96. § az e rendelet kihirdetését követő tizenötödik napon lépett hatályba [95. § (2) bekezdés]. A Kormány e rendelet hatályát – a rendelet 96. §-a szerint – a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnéséig meghosszabbította.

[12] Mindezek alapján a veszélyhelyzetre vonatkozó különleges jogrend alapján tehát a Kúria tanácsülésen bírálhatja el a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot. A terhelt javára bejelentett rendkívüli jogorvoslat alapján a tanács elnöke indokoltnak tartotta ezen eljárási forma alkalmazását.

[13] A Kúria lehetővé tette a terhelt és védője számára az észrevételezés és az – eljárás jellegéhez képest – az indítványok előterjesztésének lehetőségét, akik nem tettek észrevételt és nem éltek az indítványozási jogukkal sem.

[14] **III.** A legfőbb ügyész törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati indítványa alapos.

[15] 1. A Kúria megállapította, hogy az alapügyben eljárt bíróság a jogerős ítéletet előkészítő ülésen hozta meg.

[16] A Be. 502. § (1) bekezdése szerint: az előkészítő ülés megkezdése után a bíróság felhívására az ügyész ismerteti a vád lényegét, megjelöli a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit és indítványt tehet a büntetés vagy intézkedés mértékére, illetve tartamára is arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri. Ha a bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés]. A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.

[17] A jogerős ügydöntő határozat meghozatala során elkövetett eljárási szabálysértések orvoslására rendkívüli jogorvoslatként a felülvizsgálat szolgál (Be. 648. §). A Be. 649. § (2) bekezdése taxatív felsorolását adja azon eljárási szabályszegéseknek melyek a felülvizsgálati eljárásban kiküszöbölhetőek, ezen belül a Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja alapján az alapeljárásban vétett, a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéseket jelöli meg felülvizsgálati okként. A Be. 608. § (1) bekezdése kimerítő jellegű felsorolását adja a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseknek, azonban ezek között nem nevesíti az előkészítő ülésen elfogadott beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben a vádiratban, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankciónál hátrányosabb büntetés, illetve hátrányosabb intézkedés alkalmazását.

[18] A Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosítási tilalom azonban nem azonosítható a hátrányosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával. A Be. 10. § (3) bekezdése alapján hátrányosabb döntésnek, büntetésnek, intézkedésnek vagy erre irányuló indítványnak kell tekinteni azt a döntést, büntetést, intézkedést vagy indítványt, amely további kötelezettséget állapít meg, jogot korlátoz, illetve ezekre irányul. A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását, és kizárja azt, hogy a fellebbezés folytán, alapvető, érdemi

kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat szülessen akkor, ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta (Be. 595. §).

[19] Mindezek tükrében a hátrányosabb döntés, büntetés, intézkedés, indítvány hatóköre más, mint a súlyosítási tilalom. Nem csak a súlyosítási tilalomba ütköző esetekre vonatkozik, hanem annál lényegesen tágabb körben érvényesül. Az eljárás különböző szakaszaiban egyaránt megjelenő, valójában a tisztességes eljárás és a jogbiztonság egyik elemét alkotó szabálynak tekintendő (BH 2020.64.).

[20] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat a hátrányosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénysértő határozat orvoslására nem vehető igénybe.

[21] A fentiek tükrében a legfőbb ügyész által nevesített eljárási szabálysértés kiküszöbölésére kizárólag a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslat alapján van törvényes lehetőség.

[22] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Miskolci Járási és Nyomozó Ügyészég Bfk.812/2018/4-I. számú vádiratában nem tett indítványt a terhelt beismerése esetén alkalmazandó szankció nemére és mértékére. A Szerencsi Járásbíróságon a 4.B.6/2019. szám alatt folyamatban lévő büntetőügyben, a 2019. szeptember 25. napján megtartott előkészítő ülésen az ügyészség indítványozta, hogy „ha a vádlott az előkészítő ülésen a váddal egyezően beismeri a bűncselekményt, 150 óra közérdekű munka lenne az, amit tudomásul venne az ügyészség” (4.B.6/2019/13. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal). A járásbíróság 4.B.6/2019/13-I. számú végzésével terhelt1 terhelt beismerését elfogadta. Ezt követően meghozta a 4.B.6/2019/13. számú ítéletet, melyben a fiatalkorú terheltet becsületsértés vétsége miatt 160 óra közérdekű munkára ítélte.

[23] A Szerencsi Járásbíróság ügydöntő határozatával megsértette a Be. 565. § (2) bekezdésében meghatározott szabályt, mivel a terhelttel szemben az ügyészi indítványban megjelölt szankciónál hátrányosabb jogkövetkezményt alkalmazott.

[24] A Kúria ezért ítéletében a törvénysértést megállapította és azt Be. 669. § (2) bekezdése szerint kiküszöbölte, melynek során terhelt1ral szemben kiszabott közérdekű munka mértékét 150 órára enyhítette.

[25] A Szerencsi Járásbíróság ítéletében a munkakötelezettség önkéntes teljesítésének elmaradása esetére rendelkezett a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról, melynek során a végrehajtási fokozatot a Btk. 48. § (2) bekezdése alapján fogházban jelölte meg.

[26] A Kúria megállapította, hogy ez a rendelkezés nem felel meg a Btk. 110. §-ban írt, a fiatalkorúval szemben alkalmazható szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatára vonatkozó jogszabályi előírásnak. Ezért a Btk. 110. § (2) bekezdése alapján a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fiatalkorúak fogházában jelölte meg.

Az indítvány és a döntés közös elvi tartalma

[27] Ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, akkor a jogerős ítéletben nem szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve a Be. 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.

Fiatalkorú terhelt esetében a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a fiatalkorúakra vonatkozó speciális szabályok alapján kell megállapítani.

Záró rész

[28] A kifejtettek alapján a Kúria a Be. 669. § (1) bekezdés 1. fordulatának megfelelően a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát alaposnak találva megállapította, hogy a megtámadott határozatnak a közérdekű munka mértékét megállapító rendelkezése törvénysértő, azért az erre vonatkozó és a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára vonatkozó rendelkezést megváltoztatta.

[29] A Be. 666. § szerint a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetén a XC. Fejezet (a felülvizsgálat) rendelkezéseit kell alkalmazni, ha az e (XCI.) Fejezetben nincs eltérő szabály. A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben a Be. 458. § (3) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, ettől eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete nem tartalmaz. Mindezek értelmében a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során meghozott ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek. Az ítélet felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 3. fordulata zárja ki.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró